

***Floare albastră* de M. Eminescu**

Poezia *Floare albastră*, de Mihai Eminescu, fundamentează motivul poetic al „florii albastre”, întâlnit la romanticii europeni pentru a ilustra sentimentul de dragoste sau chipul iubitei, precum și tendința de proiectare a iubirii în infinit. Deși nu s-a găsit nicăieri o însemnare făcută de Eminescu privind preluarea acestui motiv literar, George Călinescu susținea că *Floare albastră* face parte din tema iubirii și a naturii, dar, spre deosebire de alte poezii erotice, această creație este înnobilită cu profunde idei filozofice, care vor ajunge la desăvârșire în poemul *Luceafărul*. Imaginarul poetic transfigurează realitatea concretă într-o viziune artistică specific eminesciană, a cărei interpretare implică reflectarea sensibilă a iubirii, stare emoțională proprie potențialului cuplu de îndrăgostiți, care se profilează într-un viitor nedefinit, prin funcția expresivă și estetică a cuvintelor și fonemelor.

Semnificația titlului

Motivul „florii albastre” se întâlnește la romanticul german Novalis și semnifică împlinirea iubirii ideale după moarte, într-o altă lume, cu speranța realizării cuplului. În literatura italiană, în poezia lui Leopardi, motivul „florii albastre” sugerează puritatea iubirii și candoarea iubitei. În romantismul eminescian, motivul „florii albastre” semnifică aspirația spre iubirea ideală posibilă, proiectată în viitor, dar și imposibilitatea împlinirii cuplului, idee îmbogățită de poet cu accente filozofice profunde privind incompatibilitatea a două lumi diferite, din care fac parte cei doi îndrăgostiți. O altă interpretare pe care critica românească a dat-o acestui motiv literar este aceea a „florii de nu-mă-uita”, simbol al credinței autohtone că iubirea împlinită rămâne mereu în amintirea, în mintea și sufletul omului îndrăgostit.

Tema romantică

Tema romantică reflectă aspirația poetului spre iubirea ideală, spre perfecțiune, care nu se poate împlini și provoacă sinelui liric un scepticism amar exprimat în ultimul vers al poeziei: „Totuși este trist în lume”.

Ideea poetică

Ideea poetică exprimă tristețea și nefericirea omului de geniu pentru neputința de a atinge absolutul iubirii, pentru imposibilitatea împlinirii cuplului erotic.

Structura textului poetic

Poezia este alcătuită din patru secvențe lirice, două ilustrând monologul liric al iubitei, iar celelalte două monologul lirico-filozofic al poetului, îmbinând lirismul subiectiv cu cel obiectiv. Incipitul este o interogație retorică a iubitei, adresată bărbatului visător, „cufundat în stele” și în „ceruri nalte”.

Mihai Eminescu

Compozițional, această idilă filozofică este fundamentată de antiteza dintre atitudinea plină de vitalism (dionisiacă) a fetei și starea meditativă, contemplativă a bărbatului (apollinică), relație erotică tipică romantismului eminescian, care generează nefericire și scepticism: „Totuși este trist în lume”.

Prima secvență poetică

Prima secvență poetică (primele trei strofe) exprimă monologul iubitei, care începe prin situarea iubitelui într-o lume superioară, o lume metafizică, el fiind „cufundat în stele / Și

în nori și-n ceruri nalte”, semnificând un portret al omului de geniu. El meditează asupra unor idei superioare, semnificate prin câteva metafore ce simbolizează cultura, cunoașterea, istoria - „câmpiile Asire” -, măreția, tainele - „piramidele-nvechite” - și geneza Universului, „întunecata mare”. Iubita îl cheamă în lumea reală, îndemnându-l să abandoneze idealurile metafizice, oferindu-i în schimb fericirea terestră: „Nu căta în depărtare/ Fericirea ta, iubite!”.

Ghilimelele care delimitează primele trei strofe evidențiază vorbirea directă, textul citat aparține iubitei și este reprodus pentru a creiona portretul spiritual al omului de geniu. Lirismul subiectiv din această secvență atestă prezența eului liric prin adresarea directă a fetei, care ar dori ca iubitul să aparțină lumii obișnuite și să-și găsească fericirea alături de ea. Mărcile lexico-gramaticale sunt reprezentate de sintagma declarativă „sufletul vieții mele”, vocativul „iubite” și de verbele și pronumele la persoana a II-a singular: „ai cufundat”, „ai uita”, „grămădești”, „nu căta”, „te”, „ta”.

A doua secvență poetică

Secvența a doua (strofa a patra) ilustrează monologul liric al eului poetic, în care se accentuează superioritatea preocupărilor și a gândirii sale, prevestind finalul poeziei. Iubita este „mititică” și, deși poetul recunoaște că „ea spuse adevărul”, se distinge o ușoară ironie privind neputința lui de a fi fericit cu iubirea banală, atitudine exprimată cu superioritatea omului de geniu: „Eu am râs, n-am zis nimica”. Lirismul este subiectiv, reprezentat de mărcile lexico-gramaticale ale verbelor și pronumelor de persoana I: „am râs”, „n-am zis”, „eu”, „-mi”.

A treia secvență poetică

Următoarea secvență poetică (strofele 5-12), monologul liric al fetei, începe printr-o chemare a iubitului în mijlocul naturii, ale cărei motive romantice specifice liricii eminesciene - codrul, izvorul, văile, stâncile, prăpăstiile - sunt în armonie desăvârșită cu stările îndrăgostiților: „- Hai în codrul cu verdeață, / Und-izvoare plâng în vale, / Stânca stă să se prăvale / În prăpastia măreață”. Natura umanizată vibrează emoțional împreună cu cei doi tineri, ipostază accentuată prin personificarea izvoarelor care „plâng în vale”.

Jocul dragostei

Jocul dragostei este prezent și în această poezie, gesturile tandre, șoptele, declarațiile erotice, chemările iubirii optimiste având chiar o notă de veselie. Toate acestea, împreună cu sărutul care consfințește iubirea, se constituie într-un adevărat ritual erotic: „Și mi-i spune-atunci povești / Și minciuni cu-a ta guriță, / Eu pe-un fir de românită / Voi cerca de mă iubești. [...] // Ne-om da sărutări pe cale / Dulci ca florile ascunse”. De remarcat este faptul că iubita își face un scurt autoportret, din care reies fiorul și emoția întâlnirii prin epitete cromatice: „Voi fi roșie ca mărul, / Mi-oi desface de-aur părul”.

Ideea izolării cuplului de îndrăgostiți de restul lumii

Ideea izolării cuplului de îndrăgostiți de restul lumii, dorința de intimitate a îndrăgostiților, întâlnită frecvent și în alte poezii erotice, este accentuată printr-un ton poznaș: „De mi-i da o sărutare / Nime-n lume n-a s-o știe, / Căci va fi sub pălărie”; „Grija noastră n-aib-o nime, / Cui ce-i pasă că-mi ești drag?”. Arta iubirii este descrisă de fată prin gesturi duioase, mângâietoare, ademenitoare: „Mi-i ținea de subsuoară, / Te-oi ținea de după gât”; „Ne-om da sărutări pe cale”.

A patra secvență poetică

A patra secvență poetică (ultimele două strofe) constituie monologul liric al sinelui poetic, încărcat de profunde idei filozofice. Uimirea eului liric pentru frumusețea și perfecțiunea fetei este sugerată de o propoziție exclamativă: „Ca un stâlp eu stam în lună!”, iar superlativul „Ce frumoasă, ce nebună” sugerează miracolul pe care îl trăise, în vis, îndrăgostitul pentru iubita ideală.

Punctele de suspensie

Punctele de suspensie aflate înaintea ultimei strofe îndeamnă la meditație privind împlinirea iubirii absolute, perfecte, ce nu poate fi realizată, idee exprimată în ultima strofă a poeziei: „Și te-ai dus, dulce minune, / Și-a murit iubirea noastră / Floare-albastră! floare-albastră... / Totuși este trist în lume!”

Moartea iubirii

Moartea iubirii sugerează neputința împlinirii cuplu/ui, întrucât cei doi îndrăgostiți aparțin unor lumi diferite: ea este o femeie obișnuită, care se mulțumește cu iubirea telurică, iar el întruchipează omul de geniu, care aspiră către absolutul sentimentului, către fericirea ideală. În penultimul vers, repetiția motivului poetic cu valoare de simbol al iubirii absolute, „floare albastră”, semnifică tânguirea, tristețea și nefericirea poetului pentru imposibilitatea de a-și împlini idealul, constituind în poezie un leitmotiv (element de recurență).

Ultimul vers

Ultimul vers, „Totuși este trist în lume!”, a stârnit numeroase controverse, polemica purtându-se în jurul lui „totuși” sau „totul”, întrucât manuscrisul poeziei s-a pierdut. Cel care decide corectitudinea formei este Perpessicius, editorul operelor eminesciene complete, care argumentează faptul că acest „totuși” este specific simțirii poetului care, chiar dacă este melancolic și sceptic, în creațiile sale lasă mereu o rază de speranță pentru viitor prin proiectarea sentimentului într-un cândva, într-un timp nedefinit. Eminescu nu ar fi putut, de asemenea, să fie atât de categoric, de ferm în afirmația sa pentru întreaga lume și să exprime cu atâta precizie tristețea omenirii, prin adverbul cu sens definitiv, „totul”, având în vedere și faptul că aspirația spre iubirea absolută este o trăsătură definitorie și proprie numai omului de geniu.

Limbaajul și expresivitatea textului poetic

Expresivitatea

Expresivitatea poeziei este susținută de verbele aflate la timpul prezent, care profilează permanentizarea atitudinii de înălțare spirituală a geniului către gravele probleme ale Universului, condiție ce tinde să se eternizeze: „grămădești în a ta gândire”, „nu căta în depărtare”.

Registrul stilistic

Registrul stilistic, tipic romantismului, este popular, prin formele verbale la viitor - „vom șede”, „mi-i spune”, „mi-i ținea”, „oi desface”, „mi-i da”, „om da”, „n-a s-o știe”, „oi ținea”-, care amplasează povestea de dragoste într-un cadru rustic și sugerează optimismul eului liric privind posibila împlinire a iubirii absolute, într-un cândva nedefinit, ca un vis de fericire ce urmează să se manifeste într-un viitor imaginar.

Expresiile populare

Expresiile populare: „de nu m-ai uita încalțe”, „Nime-n lume n-a s-o știe”, „n-aib-o nime”, „cui ce-i pasă” accentuează idila pastorală și sugestia sentimentului de dragoste dintre un flăcău și o fată de la țară: „Pe cărare-n bolți de frunze / Apucând spre sat în vale”.

Sugestia

Sugestia textului liric este ilustrată prin figurile semantice reprezentate de epitete cromatice, „de-aur părul”, „albastra, dulce floare”, și metaforice: „mititica”, „bolta cea senină”, „trestia cea lină”, „prăpastia măreață”. Epitetul „dulce” definește ambiguitatea stilistică, bazată pe echivocul lexical rezultat din interpretarea semantică diferită a acestui cuvânt, care surprinde prin inedit, în comparația: „dulci ca florile ascunse” sau metaforele „dulce minune”, „dulce floare”, sugerând profunzimea iubirii, năzuința neostoită a geniului de a atinge fericirea absolută. În aceeași notă de ambiguitate se înscrie și expresia încărcată de ironie „dulce netezindu-mi părul”, care exprimă ușorul dispreț pe care geniul îl manifestă față de gestul penibil al fetei, sugerând superficialitatea acesteia.

Prozodia

Ritmul este trohaic, măsura de 7-8 silabe, iar rima îmbrățișată, uneori asonantă „căldură/gură”; „frunze/ascunse”.

Lirismul subiectiv

În poezia *Floare albastră*, Eminescu îmbină ambele tipuri de lirism. Lirismul subiectiv se definește prin mărcile lexico-gramaticale reprezentate de verbele și pronumele la persoana I singular și plural, care susțin prezența eului liric în discursul poetic: „am răs”, „n-am zis”, „stam”, „ne-om da”, „eu”, „-mi”, „noastră”. Adresarea directă a iubitei accentuează subiectivismul poeziei, manifestat cu predilecție în secvența ritualului erotic, prin vocativul „iubite”, prin verbe și pronume la persoana a II-a singular: „hai”, „mi-i spune”, „a ta”, „iubești”, „mi-i ținea”, „te”, „ta”. Detașarea contemplativă a eului liric se distinge prin lirismul obiectiv ale cărui mărci lexico-gramaticale sunt verbe și pronume la persoana a III-a: „zise”, „spuse”, „stă”, „dispare”, „a murit”, „este trist” etc.

Înscrisă în romantism, *Floare albastră* este nu numai o poezie de dragoste, ci și o meditație cu ecouri asupra aspirației către absolut în iubire, întrucât Eminescu suprapune peste tema erotică tema timpului, care este motivul fundamental al întregii sale creații romantice.

- ne că este imposibil ca poetul român să nu fi avut cunoștință de existența acestuia în literatura germană, cu care a intrat în contact în timpul studiilor de la Viena și Berlin.